

1–7 **kuntkel** är sannolikt ett rsv. namn *Gunnkell*, vari en **t**-runa felaktigt har insmugit sig. Namnet *Gunnkell* är för övrigt okänt i Sverige, men det finns i Danmark, *Gunkildum*, *Gunnkil* m.fl. former (Knudsen o. Kristensen sp. 408) och i Danelagen, *Gunchil*, *Gonchetel* (E. Björkman: *Nordische Personennamen in England*, 1910, s. 56). Något *Gundkell* finnes ej. Omväxlande med *Gunn*- förekommer *Gund*- som förled i personnamnen *Gundrath* och *Gundrith*, endast kända som första komponent i danska ortnamn (Knudsen o. Kristensen sp. 406). Antagandet att ristaren avsett *Gunn*-, ej *Gund*-, stödes av att fadern heter *Gunnarr*. Detta namn, som är vanligt i hela Norden, förekommer även på Sm 10, 134. — 42–46 **hruþa** är ack. av ett rsv. *Hroði*, ett tidigare ej belagt namn, kortform till något av de talrika namnen med *Hroð*- som förled. Fem. **hruþa** föreligger i U 429. *Rodhe* ingår sannolikt i det småländska *Rodhastadha* SRP 1936 (år 1383) nu Rosta i Ukna sn. — 61–66 **sten : þr** är fsv. *stenthro* f. 'stenkista, stengraf' (Söderwall). På Vg 144, en medeltida, kistformig gravsten från Näs sn, läses **barr : ligr : innan : þessi : þro** :. På isl. finnes *steinþró* 'Stenkiste til Ligs Begravelse' (Fritzner). — I 77–83 **haklati**, *Englandi*, är **h** på ett etymologiskt felaktigt sätt tillsatt i början av ordet. Exempel på dylikt **h**-tillskott förekomma, mycket sporadiskt, även i andra landskap under rsv. tid, t.ex. **hibtir** Sö 33, **hikifriþr** Sö 196, **halkuþan** Ög 66, **hir** = *er* 'som' Ög 177. De fåtaliga exemplen kunna bero på felristning. Att dylika **h**-skrivningar i början på ord före vokaler kunna vara resultat av ett försök till ljudanalys är dock ej uteslutet. Vid enfatisk artikulation under inskriftens utarbetande kan ristaren ha tyckt sig höra en aspiration i början av ordet. Angående liknande företeelser i nutida språk se O. Gjerdmann: *Studier över de sörmåländska stadsmålens kvalitativa ljudlära* 1 (1918) s. 139. Angående oregelbundenheter av annat slag i fråga om **h**-runans användning se s. 51, 132. — 85–89 **þapum** dat. pl. är det engelska ortnamnet *Bath*, som i feng. källor har samma form: *In illa famosa urbe, quæ nominatur calidum balneum, ðæt is æt ðæm hatum baðum* (belägg från år 864 enl. J. Bosworth and N. Toller: *An Anglo-Saxon dictionary*, 1898).

Vi finna i denna inskrift representanter för tre generationer av samma familj, Rode och hans båda söner Gunnar och Helge samt Gunnars son Gunnkel, vars namn är bildat efter faderns enligt variationsprincipen. Gunnar och Helge ha varit i England, där Gunnar avlidit, varefter brodern sört för att han blivit jordad enligt kristen ordning och på ett värdigt sätt. Sedan har sonen Gunnkell rest minnesstenen i hembygden. Inskriftens upplysning om stenkistan, som blivit byggd i Bath, leder tanken till den runristade gavelhäll till en kista från förra hälften av 1000-talet, som 1852 hittades i närheten av S:t Pauls cathedral i London, DR 412, och som utförts av en dansk eller svensk man, troligen det sistnämnda. Jfr även DR 412 a.

102. Skede kyrka.

Pl. 76.

Litteratur: C. G. Nilsson: Brev till A. Friberg den 11/4 1923 (NSmArk); E. Lönnberg: Skrivelse till Riksantikvarien den 26/8 1939 (ATA).

Äldre avbildningar: Nilsson: två fotos 1923 (NSmArk); Lönnberg: tre fotos 1939 (ATA).

Runstenen från Skede kyrka, som endast är ett fragment, är uppställd i vapenhusets södra fönster. Den hittades 1894 vid omläggning av brostenen framför huvudingången till kyrkan. C. G. Nilsson skriver 1923: »Att stenen varit utsatt för murbruk synes tydligt, vadan man kan antaga, att den varit inmurad i någon av gamla kyrkans väggar. Då ny kyrka byggdes 1834, har stenen väl ej kommit att tagas med, men tagits till fyllnad under stenbron vid stora kyrkdörren. År 1894, på stämma den 3 maj, beslutades om nya stenbroar vid såväl stora som lilla kyrkdörren. Den 30 maj, då gamla bron borttogs, påträffades nämnda runsten. Den hade då alltså legat gömd i 60 år, men tillvaratogs och har sedan haft sin plats i vapenhusets södra fönster.»

Stenen är 38 cm hög, 36 cm bred. Runorna äro 11–12 cm höga. Den har inskrift på tre sidor, av vilka två stå i trubbig vinkel mot varandra. Resten av inskriften är anbragt på fragmentets baksida.

Inskrift:

... imasina | ... - stinba | ... - lr : is
1 5 10 15

Till läsningen: Antager man, att på den sida, där två rader befinna sig, den övre radens runor liksom den nedres, löpa nedifrån och uppåt blir läsningen **imasina**, i annat fall **anisari**. Före 9–12 **stin** synes, utgående från övre marglinjen ett snedställt streck, liknande bistaven till ett **t** eller **l**. Runan 9 **s** har stolsform, 4 och 19 **s** normalform. Framför 16 **l** synes en stav, som liknar nedre delen av **r** eller **u**. Runan 18 **i** har uteglömts från början och passats in snett mellan punkterna i skiljetecknet.

103. Rösa. Skede sn.

Litteratur: B 1021, 1022, L 1226, 1227. Ransakningarna 1690; J. Peringskiöld: Monumenta 8 bl. 18; Palmskiöldska handskriftssamlingen (UUB) 300; J. J. Lagergren: Rättelser och tillägg (hs i Växjö Stifts- och landsbibl.) 2 s. 137; B. A. Ennes: F m 61 (hs i KB); P. Wieselgren: Ny Smålands beskrifning 3 (1846) s. 200.

Äldre avbildningar: U. Christofferson: träsnitt i Peringskiölds Monumenta samt B 1021 och 1022.

Runstenen från Rösa är sedan länge förkommen.

Den har redan på 1600-talet varit ituslagen, och de båda styckena ha i litteraturen betraktats som två olika runstenar. Det råder emellertid ingen tvekan om att de båda fragmenten tillsammans ha utgjort en sten.

I *Ransakningarna* 1690 har prosten Petrus Höök i sin redogörelse för fornlämningarna »Wthi Skeede Socken» noterat: »Wth om Byen Röosa äre Twå Nedfallna Runsteener, men icke mycket stoore, eij heller wäll kunna läsas.» Ulf Christofferson har avtecknat båda fragmenten, och i *Bautil* ha de upptagits under Alseda socken och erhållit två nummer, 1021 och 1022. Rubriken över B 1021, som visar toppstycket, lyder »På vägen mellan Rösa och Alsseda». Ovanför B 1022, rotstycket, står »mellan Råsa och Alsseda». I Peringskiölds *Monumenta* är lokaluppgiften för båda fragmenten »På vägen mellan Rösa och Alsheda strax wid strömmen Siunnen». Hänvisande till *Bautil* lokaliserar Liljegren dem i *Runurkunder* (1833) också till Alseda sn »Mellan kyrkan och Rösa, vid vägen». Tydligen i anslutning till Liljegren skriver P. Wieselgren (*Ny Smålands beskrifning* 3, 1846, s. 200): »Mellan Alsh. kyrka och Rösa wid vägen står n. 1226 ... och n. 1227.»

Fig. 58. Sm 103. Rösa. Skede sn. Efter träsnitt i Peringskiölds Monumenta (B 1021).

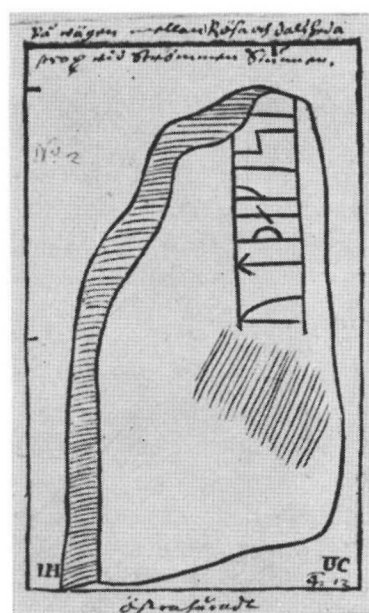

Fig. 59. Sm 103. Rösa. Skede sn. Efter träsnitt i Peringskiölds Monumenta (B 1022).